

KARTA KURSU

rok akademicki 2024/2025

Kierunek: Psychologia

Tryb prowadzenia studiów: stacjonarne

Stopień: studia jednolite magisterskie

Rok: I

Semestr: (II) letni

Nazwa	Psychologia procesów poznawczych
Nazwa w j. ang.	Cognitive psychology

Koordynator	dr Agnieszka Fudali-Czyż	Zespół dydaktyczny
		dr Agnieszka Fudali-Czyż dr Kamil Michalik
Punktacja ECTS*	6	

Opis kursu (cele kształcenia)

Celem kursu jest zapoznanie studentów z podstawowymi teoriami oraz metodologią badań w obszarze procesów poznawczych. Studenci zdobędą wiedzę na temat zarówno klasycznych, jak i współczesnych wersji teorii opisujących procesy poznawcze. Ponadto nabędą podstawowe umiejętności konstruowania eksperymentów w paradygmacie poznawczym oraz krytycznego analizowania metodologii i wyników badań empirycznych.

Warunki wstępne

Wiedza	
Umiejętności	
Kursy	

Efekty uczenia się

	Efekt uczenia się dla kursu	Odniesienie do efektów kierunkowych
Wiedza	W_01. Student posiada podstawową wiedzę na temat teorii opisujących funkcjonowanie procesów poznawczych człowieka.	K_W06
	W_02. Student dysponuje wiedzą na temat konstruowania i ewaluacji eksperymentów w obrębie psychologii procesów poznawczych.	K_W03
	W_03. Student zna relacje między psychologią poznawczą a neuronauką i kognitywistyką.	K_W06

	Efekt uczenia się dla kursu	Odniesienie do efektów kierunkowych
Umiejętności	U_01. Potrafi formułować problemy badawcze, hipotezy w oparciu o metody badawcze właściwe dla psychologii poznawczej.	K_U01
	U_02. Potrafi przeprowadzić eksperyment mający na celu badanie procesów poznawczych z wykorzystaniem podstawowej aparatury i oprogramowania.	K_U02
	U_03. Potrafi poprawnie analizować wyniki eksperymentów w kontekście teorii oraz argumentować wnioski w oparciu o wiedzę z obszaru psychologii poznawczej.	K_U03

	Efekt uczenia się dla kursu	Odniesienie do efektów kierunkowych
Kompetencje społeczne	K_01. Jest świadomy konieczności krytycznej ewaluacji własnych działań i podejmowania nowych wyzwań.	K_K01
	K_02. Ma świadomość wagi ciągłego kształcenia oraz doskonalenia własnych umiejętności.	K_K02
	K_03. Ponosi odpowiedzialność za swoje działania i ma świadomość kwestii etycznych związanych z	K_K01

	prowadzeniem badań.	
--	---------------------	--

Organizacja												
Forma zajęć	Wykład (W)	Ćwiczenia w grupach										
		A		K		L		S		P		E
Liczba godzin	30			30								
60												

Opis metod prowadzenia zajęć

Wykłady: prezentacja multimedialna, dyskusja w grupie.

Ćwiczenia: Zajęcia prowadzone są w oparciu o prezentacje multimedialne, dyskusję w grupie oraz pracę warsztatową w obrębie której studenci biorą udział w krótkich eksperymentach, symulacjach bardziej złożonych procedur eksperymentalnych oraz pracy z tekstem. Studenci przygotowują projekt grupowy.

Formy sprawdzania efektów uczenia się

	E - l e a r n i n g	G r y d y d a k t y c z n e	Ć w i c z e n i a w s z k o	Z a j ę c i a t e r e n o w	P r a c a l a b o r a t o r	P r o j e k t i n d y w i d	P r o j e k t g r u p o w y	U d z i a ł w d y s k u s j	R e f e r a t	P r a c a p i s e m n a (e s	E g z a m i n u s t n y	E g z a m i n p i s e m n y	I n n e
--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------------------------------	---	--	--	------------------

			l e	e	y j n a	u a l n y		i		ej)			
W01								X				X	
W02								X				X	
W03								X				X	
U01							X	X				X	
U02							X	X				X	
U03							X	X				X	
K01								X					
K02								X					
K03							X	X					

Kryteria oceny	Egzamin testowy z pytaniami otwartymi (ocena pozytywna = 60% + 1pkt) w formie stacjonarnej. Zaliczenie ćwiczeń: poprawne wykonanie projektu grupowego, aktywny udział w zajęciach (systematyczne zapoznawanie się z literaturą, aktywne słuchanie, uczestnictwo w symulacjach eksperymentów), zaliczenie dwóch kolokwii. Obecność na ćwiczeniach jest obowiązkowa (dopuszczalne max 1 nieobecność). Na ocenę końcową z przedmiotu składa się praca na ćwiczeniach (50%) oraz ocena z egzaminu (50%)*. *Ocena niedostateczna z ćwiczeń uniemożliwia przystąpienie do egzaminu. Gdy osoba zaliczy ćwiczenia, ale uzyska ocenę niedostateczną z egzaminu, to musi podejść do terminu poprawkowego z egzaminu. Studenci mają możliwość uzyskania dodatkowych punktów doliczanych do surowego wyniku punktowego z egzaminu. (1) 2 punkty za uzyskanie najwyższego w grupie wyniku z kolokwium (2) 2 punkty za udział w wybranym eksperymencie. W przypadku udziału w eksperymentach prowadzonych przez pracowników Instytutu Psychologii UKEN nie potrzebne jest zaświadczenie, jedynie informacja o tym kto był kierownikiem projektu i że za udział w danym eksperymencie punkty są przypisane do egzaminu z psychologii procesów poznawczych. Informację taką należy przekazać do koordynatora kursu w postaci wiadomości na MS Teams. UWAGA: Dodatkowe punkty za udział w eksperymencie są przyznawane wyłącznie za udział w eksperymencie <i>on site</i>, w laboratorium, nie online. Nie ma możliwości przypisania punktów za udział w badaniu wyłącznie metodą kwestionariuszową. Można doliczyć punkty za wyłącznie jeden eksperyment
----------------	--

	do egzaminu. Udział w eksperymencie jest honorowany do dnia poprzedzającego egzamin z przedmiotu.
--	---

Uwagi	Przedmiot kierunkowy na studiach stacjonarnych, jednolitych magisterskich, kierunek: Psychologia.
-------	---

Treści merytoryczne (wykaz tematów)

Wykład (30h):

1. Wprowadzenie do psychologii poznawczej i podstawy metodologii badań eksperymentalnych.
2. Percepcja 1 - percepcja wzrokowa.
3. Percepcja 2 – rodzaje ruchów gałek ocznych i ich wskaźniki oraz psychologiczna interpretacja.
4. Uwaga1 - uwaga selektywna, przeszukiwanie pola percepcyjnego. Przerzutność i podzielność uwagi. Czujność.
5. Uwaga 2 – Klasyczne teorie uwagi.
6. Świadomość wzrokowa, a uwaga i ruchy gałek ocznych. Zjawisko ślepoty na zmiany.
7. Pamięć 1 - rodzaje pamięci. Blokowe i procesualne modele pamięci.
8. Pamięć 2 - pamięć robocza. Pamięć utajona i pamięć proceduralna, czynności pamięciowe.
9. Kontrola poznawcza - teorie kontroli poznawczej. Kontrola poznawcza a procesy automatyczne. Zadanie Stroopa i jego warianty.
10. Myślenie 1 - rodzaje myślenia, teorie myślenia.
11. Myślenie 2 - pułapki myślenia, tendencyjność myślenia. Heurystyki i algorytmy. Poznawcze aspekty myślenia dedukcyjnego, indukcyjnego, rozwiązywania sylogizmów, rozumowania nieformalnego, probabilistycznego.
12. Rozwiązywanie problemów - teorie rozwiązywania problemów. Typy problemów. Pojęcie wglądu. Efekt nastawienia, fiksacja funkcjonalna.
13. Podejmowanie decyzji - główne teorie podejmowania decyzji. Strategie w podejmowaniu decyzji. Tendencyjność w podejmowaniu decyzji i wydawaniu sądów.
14. Reprezentacje umysłowe - pojęcie reprezentacji umysłowych. Teorie wyobraźni (Kosslyn, Paivio, Phyllyshyn). Współczesne badania nad wyobraźnią wzrokową.
15. Pojęcia - typy pojęć. Główne teorie (teoria klasyczna, probabilistyczna, prototypów i egzemplarzy). Język.

Ćwiczenia (30h):

16. Specyfika psychologii poznawczej. Metody badawcze w psychologii poznawczej.

17. Percepcja 1 - czynniki oddolne i odgórne. Iluzje wzrokowe.
18. Percepcja 2 - podstawowe pojęcia związane z ruchami oczu.
19. Uwaga 1 - Aspekty uwagi - zadania poznawcze ilustrujące uwagę selektywną, przeszukiwanie pola percepcyjnego, czujność, podzielność i przerzutność.
20. Uwaga 2 – teorie uwagi.
21. Świadomość - Pamięć utajona. Procedura przymowania i jej odmiany.
22. Kontrola poznawcza - zasady konstrukcji zadań mierzących kontrolę poznawczą. Procesy kontrolowane i automatyczne.
23. Pamięć 1 - Natura pamięci. Systemy pamięci przemijającej. Pojemność, czas przechowywania oraz sposób kodowania informacji w pamięci. Pamięć robocza i jej komponenty.
24. Pamięć 2 - Systemy pamięci trwałej. Poziom przetwarzania informacji a efektywność zapamiętywania. Czynności pamięciowe - mnemotechniki. Reminiscencja. Interferencja pro- i retroaktywna.
25. Myślenie 1 - rodzaje myślenia i rozumowania.
26. Myślenie 2 - tendencyjność w rozumowaniu.
27. Rozwiązywanie problemów. Analiza heurystyk i algorytmów wykorzystywanych w rozwiązywaniu problemów. Rozwiązywanie problemów twórczych.
28. Podejmowanie decyzji. Strategie decyzyjne oraz tendencyjność w wydawaniu sądów.
29. Reprezentacje umysłowe. Spór o naturę reprezentacji umysłowych. Pojęcie afantazji.
30. Pojęcia. Struktura przestrzeni semantycznej. Identyfikacja prototypów. Język.

Wykaz literatury podstawowej

1. Nęcka, E., Orzechowski, J., Szymura, B., i Wichary, S. (2020). Psychologia poznawcza. PWN (Rozdział 1 str. 21-54 , Rozdział 2 str. 57-91, Rozdział 3 str. 92-126, Rozdział 5 str. 167-210, Rozdział 6 str. 218-258, Rozdział 7 str. 259-297, Rozdział 8 str. 298-349, Rozdział 9 str. 350-394, Rozdział 10 str. 397-457, Rozdział 11 str. 458-519, Rozdział 12 str. 512-559)

Wykaz literatury uzupełniającej

1. Baddeley, A. (1998). Pamięć. Poradnik użytkownika. Prószyński i S-ka.
2. Baddeley, A. D., Thomson, N., & Buchanan, M. (1975). Word length and the structure of working memory. *Journal of Verbal Learning and Verbal Behavior*, 14(6), 575–589.
<https://pdfs.semanticscholar.org/b470/cbb6c7c235f670bb63601da7c9d853219718.pdf>
3. Biederman, I., Mezzanotte, R. J., & Rabinowitz, J. C. (1982). Scene perception: Detecting and judging objects undergoing relational violations. *Cognitive Psychology*, 14(2), 143–177. [https://doi.org/10.1016/0010-0285\(82\)90007-X](https://doi.org/10.1016/0010-0285(82)90007-X)
4. Duch, W. (2003). Neurokognitywna teoria świadomości. Studia z kognitywistyki i

- filozofii umysłu (red. W. Dziarnowska i A. Klawiter), 1, 133-154
5. Francuz, P. (2013). *Imagia. W kierunku neurokognitywnej teorii obrazu*. Wydawnictwo KUL.
6. Francuz, P. (2007). *Obrazy w umyśle: studia nad percepcją i wyobraźnią*. Scholar
7. Fudali-Czyż, A., Lewkowicz, R., Francuz, P., Stróżak, P., Augustynowicz, P., Truszczyński, O., & Bałaj, B. (2024). An attentive blank stare under simulator-induced spatial disorientation events. *Human Factors*, 66(2), 317-335.
8. Fudali-Czyż, A., Francuz, P., & Augustynowicz, P. (2018). The effect of art expertise on eye fixation-related potentials during aesthetic judgment task in focal and ambient modes. *Frontiers in psychology*, 9, 1972.
9. Fudali-Czyż, A., Francuz, P., & Augustynowicz, P. (2014). Determinants of attentive blank stares. An EFRP study. *Consciousness and Cognition*, 29, 1-9.
10. Jagodzińska, M. (2008). *Psychologia pamięci. Badania, teorie, zastosowania*. Gliwice: Wydawnictwo HELION.
11. Jaracz, M., Borkowska, A. (2010). Podejmowanie decyzji w świetle badań neurobiologicznych i teorii psychologicznych. *Psychiatria*, 7(2), 68-73.
12. Kahneman, D., Shymczak, P., Tversky, A. (2012). *Pułapki myślenia: O myśleniu szybkim i wolnym*. Media Rodzina.
13. Kahneman, D., Treisman, A., & Gibbs, B. J. (2018). The reviewing of object files: Object-specific integration of information. *Human Perception: Institutional Performance and Reform in Australia*, 219, 265–309.
<https://doi.org/10.4324/9781351156288-27>
14. Król, M., & Król, M. (2019). The world as we know it and the world as it is: Eye-movement patterns reveal decreased use of prior knowledge in individuals with autism. *Autism Research*, 12(9), 1386–1398. <https://doi.org/10.1002/aur.2133>
15. Mendelsohn, G. A., & Griswold, B. B. (1964). Differential use of incidental stimuli in problem solving as a function of creativity. *Journal of Abnormal and Social Psychology*, 68(4), 431–436. <https://doi.org/10.1037/h0040166>
16. Milner, A. D., Goodale, M. A. (2008). *Mózg wzrokowy w działaniu*. Wydawnictwo Naukowe PWN.
17. Orzechowski, J., Gruszka, A., & Michalik, K. (2023). The impact of working memory on divergent thinking flexibility. *Thinking & Reasoning*, 29(4), 643-662.
18. Michalik, K., & Szpitalak, M. (2015). The misinformation effect in the context of the fuzzy-trace theory. *Studia Psychologiczne*.
19. Miyake, A., Friedman, N. P., Emerson, M. J., Witzki, A. H., Howerter, A., & Wager, T. D. (2000). The Unity and Diversity of Executive Functions and Their Contributions to Complex “Frontal Lobe” Tasks: A Latent Variable Analysis. *Cognitive Psychology*, 41(1), 49–100. <https://doi.org/10.1006/cogp.1999.0734>
20. Morrow, L. A., & Ratcliff, G. (1988). The disengagement of covert attention and the neglect syndrome. *Psychobiology*, 16(3), 261–269.
<https://doi.org/10.3758/BF03327316>
21. Nagamine, M., Yoshino, A., Miyazaki, M., Takahashi, Y., & Nomura, S. (2009). Difference in binocular rivalry rate between patients with bipolar I and bipolar II disorders. *Bipolar Disorders*, 11(5), 539–546. <https://doi.org/10.1111/j.1399-5618.2009.00719.x>
22. Posner, M. I. (1999). *Uwaga. Mechanizmy świadomości*. W: Z. Chlewiński (wybór i red. naukowa), *Modele umysłu (zbiór tekstów)*. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe

PWN.

23. Rips, L. J., Shoben, E. J., & Smith, E. E. (1973). Semantic distance and the verification of semantic relations. *Journal of Verbal Learning and Verbal Behavior*, 12(1), 1–20.
[https://doi.org/10.1016/S0022-5371\(73\)80056-8](https://doi.org/10.1016/S0022-5371(73)80056-8)
24. Schneider, W., & Shiffrin, R. M. (1977). Controlled and automatic human information processing: I. Detection, search, and attention. *Psychological Review*, 84(1), 1–66.
<https://doi.org/10.1037/0033-295X.84.1.1>

Bilans godzinowy zgodny z CNPS (Całkowity Nakład Pracy Studenta)

liczba godzin w kontakcie z prowadzącymi	Wykład	30
	Konwersatorium, ćwiczenia, laboratorium, itd.	30
	Pozostałe godziny kontaktu studenta z prowadzącym	
liczba godzin pracy studenta bez kontaktu z prowadzącymi	Lektura w ramach przygotowania do zajęć	30
	Przygotowanie krótkiej pracy pisemnej lub referatu po zapoznaniu się z niezbędną literaturą przedmiotu	
	Przygotowanie projektu lub prezentacji na podany temat (praca w grupie)	30
	Przygotowanie do egzaminu/zaliczenia	30
Ogółem bilans czasu pracy		150
Liczba punktów ECTS w zależności od przyjętego przelicznika		6